

Бекітілген
директордың бұйрығымен
2023 жылғы " 27 " маусымдағы
№ 67

КОРПОРАТИВТІК ЭТИКА ЖӘНЕ СӘЙКЕСТИК КОДЕКСІ

Ақмола облысы білім басқармасы жанындағы" Ақан серә атындағы жоғары мәдениет колледжі, Көкшетау қаласы " мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорнында

Біздің Кодекс жақсы болашақты құруға және реттеуге арналған компоненттер арасында негізгі және негізгі болып табылады.

Бұгін біз істеп жатқан барлық нәрсе жақсы болашақ құруға бағытталуы тиіс, сондықтан Кодекс Ақмола облысының білім басқармасы жанындағы "Ақан серә атындағы жоғары мәдениет колледжі, Көкшетау қаласы" МҚҚК-да әріптестерімізге құндылықтарды түсінуге жәрдемдесу және қабылданып жатқан шаралардың, қойылған міндеттер мен өз міндеттерінің маңыздылығын көрсету мақсатында құрылды .

Кодекс ұйымның барлық қызметкерлері үшін міндетті болып табылады. Біз оны ұстануға тырысуымыз керек.

Ақмола облысы білім басқармасы жанындағы "Ақан серә атындағы жоғары мәдениет колледжі, Көкшетау қаласы" МҚҚК құндылықтары

Ұйымның қозғаушы құші біз ұстанатын корпоративтік құндылықтар. Олар колледждің корпоративтік мәдениетінің негізі болып табылады, қызметкерлердің көзқарастары мен іс-әрекеттерінің бірлігін қалыптастырады, ұйымның мақсаттарына тиімді қол жеткізуге ықпал етеді

Команда ұйым-бұл ұйымның ортақ мақсаттарына жету үшін көзқарастардың, принциптердің бірлігіне, олардың адами әлеуетін, командалық рухын және өзара әрекеттесуін дамытуға ұмтылуға негізделген біртұтас ұжымның үйлесімді жұмысы.

Қауіпсіздік біз қоршаған ортаға ұқыпты қараймыз.

Біз еңбек қауіпсіздігі мәдениетін қолдаймыз және қауіпсіздік үшін жауаптымыз.

Кәсіпқойлық тәжірибелі қызметкерлер тобы және корпоративтік басқарудың жоғары стандарттары ұйымның табысының кепілі болып табылады.

Жауапкершілік азаматтық жауапкершілігі жоғары ұйым бола отырып, Ақмола облысы білім басқармасының жанындағы" Ақан серә атындағы" жоғары мәдениет колледжі " МҚҚК, Көкшетау қаласы қызметкерлермен, серіктестермен және қоғаммен құқықтық қатынастарда зандалықты сақтауға ұмтылады. Біз өз шешімдеріміз үшін жауаптымыз. Біз колледждің беделін бағалаймыз.

Даму экономикалық қайта құрулардың қарқынды өсуі жағдайында колледж халықтың талаптарын тиісінше қанағаттандыру мақсатында өз қызметіне инновацияларды енгізу бойынша тұрақты жұмыс істейді.

Бұл дегеніміз біз:

эксперимент жасаймыз, қойылған міндеттерді шешудің жаңа тәсілдерін іздейміз және жаңа технологияларды енгіземіз;

біз батыл әрекет етеміз және халықтың қажеттіліктерін болжай отырып, жаңа мүмкіндіктерді жіберіп алмаймыз;

біз қалыптасқан ережелерге қарсы тұрамыз және қойылған міндеттердің жаңа тәсілдері мен шешімдерін табамыз;

проблемалар туралы хабарлаймыз, идеялармен бөлісеміз және басқаларды тиісті міндеттерге ынтымақтастыққа шақырамыз.

Кіріспе

Біздің команданың үйлесімді жұмысы колледж алға қойған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуге жол ашады. Біздің ісіміздің өсуі біз орындастын жұмыстың сапасына, белгіленген ережелерді сақтауға және бұзушылықтармен табанды күресуге және оларды одан әрі болдырмауға байланысты.

Колледж оның қызметкерлері барлық күш-жігерін, білімі мен тәжірибесін өздері жүзеге асыратын кәсіби қызметке жұмсайды, колледж оларға жүктеген міндеттерді бейтарап және шынайы орындауды деп сенеді.

Колледждің құндылықтарын жүзеге асыра отырып және кодекті сақтай отырып, әрқайсымыз серіктестік қатынастарды құруға және нәтижелілікті ынталандыруға инновацияларды енгізу бойынша өз үлесімізді қосамыз. Колледждің құндылықтары мен осы Кодекс оның қызметкерлері үшін Тапсырыс берушілермен, іскери серіктестермен, әріптестермен және Біз өмір сүретін және жұмыс істейтін қоғаммен қарым-қатынас орнатуда бағдар ретінде қызмет етеді.

Колледж басшылығы кодекті сақтау қысқа мерзімді перспективада дұрыс емес қарым-қатынастан туындауы мүмкін артықшылықтармен салыстырғанда колледж үшін ұзак мерзімді артықшылықтар әкелетінін түсінеді.

Осы Кодектің нормаларын сақтау, атқаратын лауазымына қарамастан, колледждің барлық қызметкерлерінің міндеті болып табылады.

Кодекс колледж қызметінің барлық салаларында және қызметкерлердің өзара және колледж серіктестерімен, билік органдарымен, нарық субъектілерімен және азаматтық қоғаммен қарым-қатынас түрлерінде қолданылады.

Осы Кодекс Қазақстан Республикасының заңнамасы, халықаралық құқықтық нормалар, іскерлік мәдениеттің жалпы қабылданған ережелері, сондай-ақ колледждің ішкі құжаттары негізінде колледждің стратегиялық дамуының миссиясы мен мақсаттарына сәйкес дайындалған. Бұл Кодекс Колледж қызметін реттейтін колледждің басқа ішкі актілері мен құжаттарының күшін жоймайды.

Кодекс негізгі мәселелерді бөліп көрсететін, оларды шешу принциптерін белгілейтін және тиісті шешімдер қабылдау үшін қажетті ережелер мен ресурстарды анықтайтын жұмыстағы нұсқаулық болып табылады.

Колледж ақылға қонымды шешім қабылдауға мүмкіндік беретін әріптестер арасында өзара түсіністік пен қолдауды қолдайды. Егер қызметкерге осы Кодекстің ережелеріне қатысты кеңес, көмек, түсініктеме алу қажет болса, келесі тұлғаларға жүгіну керек:

тікелей басшыға;
комплаенс қызметінің қызметкеріне

Егер тікелей басшыға жүгіну қыын деп санауға негіз болса немесе болжамды хабарлама тиісті турде қаралмаса, мұндай бұзушылық туралы келесі әдістердің бірімен хабарлау керек:

анықтамалықта көрсетілген нөмірлерге қонырау шалу арқылы комплаенс қызметінің маманына хабарласының немесе жеке кездесуді ұсынының; немесе корпоративтік веб-сайттың этика және сәйкестік бөліміне кіріңіз, мұнда Кодекстің бұзылуы мүмкін екендігі туралы хабарлау.

Қызметкер құпиялылықты сақтағысы келсе, бұл үшін барлық қажетті шаралар қабылданады. Колледж ықтимал бұзушылық туралы адал хабарлаған қызметкерді лауазымын төмендету, қудалау немесе кемсітушіліктің кез келген басқа түрі сияқты кез келген репрессиялық шаралардан, егер бұзушылықтар туралы шынайы хабарлау немесе ақпаратты адал беру процедурасы қолданылса, қорғауға міндеттенеді. Ақпаратты адал беру дегеніміз, қызметкер мүмкіндігінше бұзушылық фактілерін негіздей отырып, өзіне белгілі нәрсені толық көлемде хабарлайды.

Колледж қызметкерлердің қолда бар немесе жоспарланған бұзушылықтар туралы хабарламасына жауап ретінде репрессиялық шаралар қабылдауды қатаң түрде жояды.

Егер қызметкер өзіне немесе оның әріптестеріне этикалық нормалардың бұзылғаны туралы хабарлағаны үшін жауап қайтарылды деп есептесе, ол дереву комплаенс маманымен байланысып, этика және комплаенс мәселелері бойынша қонырау шалу не үйімның интернет-ресурсында этика және комплаенс бөлімінде хабарлама қалдыру керек.

Осы Кодекстің сақталуы – бонустар алудың шарты

Кодекстің сақталуы колледж қызметкері құқығы бар жылдық сыйлықақыны (бонусты) алу шарттарының бірі болып табылады. Кодекстің ережелері бұзылған жағдайда, бұл сыйлықақыны (бонусты) азайтуға немесе сыйлықақыны (бонусты) есептеуден бас тарту туралы шешім қабылдауға негіз бола алады. Кодекс ішкі құжат болып табылатындықтан, қызметкердің Кодекстің талаптарын бұзуы, ол жұмыстан шығарылғанға дейін, Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасына сәйкес оған тәртіптік сипаттағы шараларды қолдануға негіз бола алады.

Колледж Директорлар кеңесінің рөлі

Колледж қызметкерлері мен басшылығы осы Кодексті толығымен қолдайды және оның ережелерін сақтайды.

Колледж қызметкерлері кодексті сақтау және этика мен сәйкестік бойынша анықталған бұзушылықтар бойынша аудит комитетіне есеп береді.

Басшы және комплаенс қызметі осы Кодекстің ережелерін екі жыл сайын қайта қарайды және қажет болған жағдайда жаңартады.

Қосымша ресурстар

Осы этика және комплаенс кодексі қазақ және орыс тілдерінде ұсынылған.

Колледж сайтында этика және комплаенс бойынша мамандардың өзекті тізбесін көрсете отырып, этика және комплаенс бойынша жеке бет бар.

Осы Кодекстің ережелерін толықтыратын Корпоративтік құжаттар колледж порталында көлтірілген.

Колледждің мақсаты-колледж қызметкерлері ұжымдағы күнделікті жұмыс пен қарым-қатынас процесінде, тапсырыс берушілермен, серіктестермен және басқа да тұлғалармен кездесетін этика мәселелері бойынша Ашық диалог орнату және қолдау.

Бұл ресурстар колледж қызметкерлеріне Жеке және кәсіби өсуде пайдалы болады.

Этика

Колледж этикалық ұстанымдармен жұмыс істеу оның ұзақ мерзімді табысының ажырамас бөлігі деп санайды. колледж күнделікті іс-әрекетте этикалық мінез-құлықтың ең жоғары стандарттын сактайды, бұл оның жұмысқа деген көзқарасының маңызды бөлігі болып табылады.

Барлық қызметкерлер қоғамда қабылданған және колледжде қалыптасқан жауапкершілік пен дәстүрге сәйкес келетін жеке мінез-құлықтың жоғары стандарттарын ұстанады. Жеке мінез-құлықтың жоғары стандарттары колледж қызметкерлерінің жұмыс әріптестерімен, әріптестерімен және колледж клиенттерімен, сондай-ақ компаниямен құқықтық қатынастардағы басқа адамдармен қарым-қатынаста адалдық, адалдық, бейтараптық және Құрмет принциптерін ұстануын білдіреді.

Корпоративтік этиканың жоғары стандарттарын сактау және колледждің іскерлік беделін сақтау-оның жұмысшыларының басты міндеттерінің бірі. Колледж қызметкерлері өздерінің еңбек, лауазымдық және қызметтік міндеттерін орындау процесінде өздерінің кәсіби қызметінде және жұмыс орнындағы тұлғааралық өзара іс-қимылында оларды ұстана отырып, осы Кодекстің ережелерін ұдайы басшылыққа алады.

1. Әр адамға құрмет

Колледж қызметкерлері бір-біріне деген өзара құрметпен қарым-қатынас орнатады, әріптестеріне, басқа адамдарға колледжде де, одан тыс жерлерде де өзін дұрыс және кәсіби ұстайды.

колледжде көпшілті қызметкерлер құрамы бар, сондықтан әріптестер тілдік дағдылар мен ұлттық мәдениеттегі айырмашылықтарды ескеруі керек. Көзқарастардың алуан түрлілігі неғұрлым қолайлы қарым-қатынасқа әкеледі, бұл Қазақстан аумағында да, одан тыс жерлерде де әріптестермен және басқа да мұдделі тұлғалармен жұмыс істеуге жемісті әсер етеді.

колледж Қазақстан Республикасының қолданыстағы еңбек заңнамасына негізделген іскерлік қасиеттер мен еңбегі негізінде кадрлық шешімдер қабылдайды. Колледж тең жұмыспен қамту мүмкіндіктерін ұсынады және білікті мамандар үшін тиісті жағдайларды қамтамасыз етеді.

Колледж басшылығы қызметкерлерге жалдау, сыйақы, жоғарылату, жіктеу, даярлау, қайта даярлау, тағылымдама және басқа да еңбек жағдайлары бойынша тең мүмкіндіктер беруге міндеттенеді.

2. Қудалауға жол бермеу саясаты

Қазақстан Республикасының заңнамасы еңбек саласындағы кемсітушілікке тыйым салады. Әркімнің өз еңбек құқықтарын іске асыруда тең мүмкіндіктері бар. Ешкімді еңбек құқықтарымен шектеуге немесе оларды жүзеге асыруда қандай да бір артықшылықтар алуға болмайды:

жынысы немесе жынысы; * ұлты;
жасы; * азаматтығы;

нәсілдер, тері түстері немесе этникалық;

тіл;

* мұліктік және лауазымдық жағдайы;

тұрғылықты жері;
қоғамдық бірлестіктерге жататындар;

жүктілік;
сондай-ақ қызметкердің іскерлік қасиеттеріне және оның жұмыс нәтижелеріне
байланысты емес басқа жағдайлар.

Колледж ауызша, физикалық немесе визуалды түрде қанағаттанарлықсыз қарым-қатынасты, қысымшылықты немесе қорлайтын мінез-құлықты мұлдем қолайсыз деп санайды.

Корқыту немесе зорлық-зомбылық немесе физикалық қорлау мұлдем қолайсыз. Колледж жұмыс орнында ешқандай қысымға, соның ішінде жыныстық қудалауға және агрессивті мінез-құлыққа жол бермейді.

Әділдікке, тенденцияларға, құрмет пен қадір-қасиетке басымдық бере отырып және кемсітушілікке, қудалауға және агрессияға жол бермей, Колледж жұмысқа келген әрбір адамға өзінің әлеуетін толық ашатынына қауіпсіздік пен сенімділікті қамтамасыз етеді.

колледж құқық бұзушы немесе жәбірленуші кім болғанына қарамастан, жұмыс орнындағы қызметкерлердің қадір-қасиетін құрметтеуді жақтайды: қызметкер, басшы, іскери серіктес, Тапсырыс беруші, кенесші немесе келуші.

колледж ұжымдағы салауатты микроклиматты бұзу фактілерін, соның ішінде әріптестердің мінез-құлқы қолайсыздық тудырған кезде, қызметкер жұмыс орнындағы әріптестерінің лайықсыз мінез-құлқына күә болған кезде, қызметкерге қауіп төнген және/немесе қысым және/немесе зорлық-зомбылық жасалған кезде жасырмаяуға шакырады. Егер заңнамада мұндай тыйымдар реттелмеген жағдайда, Колледж қызметкерлердің тиісті мінез-құлқының неғұрбым жоғары стандарттарын және олардың жіберілген бұзушылықтар үшін жауапкершілігін дербес белгілейді.

Мұндай теріс қылықты тікелей жасаған адаммен туындаған жағдайды реттеу мүмкіндігі болмаған жағдайда, қызметкер кадр қызметіне немесе комплаенс қызметіне жүгінуі керек.

3. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы

Қауіпсіз және салауатты жұмыс ортасы колледж қызметкерлерінің сенімін қорғау, нығайтып қана қоймайды, ауыр шығындарға әкелетін жазатайым оқигалардың алдын алады, сонымен қатар колледжде жоғары азаматтық жауапкершілігі бар үйымның беделін қалыптастыруға ықпал етеді.

Колледж өз қызметкерлерінен күткен мінез-құлықты анықтай отырып, денсаулық пен қауіпсіздік саясатын жүргізеді. Колледж қызметкерлері жұмыс орнының қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін ұжымдық жауапкершілікке ие, осылайша денсаулық пен қауіпсіздік мәдениетін ілгерілетуге көмектеседі, сонымен қатар өз қауіпсіздігі, әріптестері мен іскери серіктестерінің қауіпсіздігі үшін жауапкершілікті өз мойнына алады.

Колледж қызметкерлері денсаулық пен қауіпсіздік ережелері мен саясатын сақтай отырып, салмақты шешімдер қабылдай отырып, жайлы жұмыс орнын құруға көмектеседі. ақыл-ойды басшылыққа ала отырып, қауіпті жұмыс жағдайлары мен туындаған оқигалар туралы дереу хабарлау.

колледж жұмыс орнында кез-келген түрдегі зорлық-зомбылыққа жол бермей, қызметкерлерді қорғау мен қауіпсіздікті қолдайды. Колледждің әрбір қызметкері қауіпсіздікті қамтамасыз ету үлгісін көрсете отырып, жалпы қауіпсіздікті құру жұмысына үлес қосады.

Қауіпті жұмыс жағдайларын жою және колледж қызметкерлерін, іскери серіктестерді және басқа адамдарды қорғау үшін сізге:

Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын және еңбекті қорғау, денсаулық және қоршаған ортаны қорғау мәселелерін реттейтін Колледждің ішкі құжаттарын сақтау; колледж қауіпсіздігінің барлық ережелері мен рәсімдерін білу және сақтау; қызметкерлердің жұмыс міндеттерін қауіпсіз орындау және корпоративтік жабдықты пайдалану қабілетін дамыттын өндірістен қол үзбей барлық міндетті дайындық курстарынан немесе оқытудан өтү; қауіпті материалдарды қалай қауіпсіз және занды түрде өңдеу керектігін және оларды қалай жою керектігін білініз;

барлық мердігерлерден, жеткізушилерден және әріптестерден қауіпсіздікті сақтауды талап етіңіз.

Колледж қызметкерлері жұмыс орындарындағы қауіпсіздікті қамтамасыз етуге өз үлестерін қосуда:

ғимараттарда қолданылатын барлық міндетті қауіпсіздік рәсімдері мен кіруді шектеу шараларын сақтай отырып;

қауіпсіз еңбек жағдайына күмән келтіретін күдікті немесе қауіпті жағдайлар туралы хабарлау;

қауіпсіздік бойынша жаттығу және оқу іс-шараларына қатысу.

Қосымша ресурстар

4. Құпиялышық және дербес деректерді қарғау

колледж қызметкерлердің құпиялылық құқығын құрметтейді және барлық жеке деректердің құпиялылығы мен қауіпсіздігін қамтамасыз етуге тырысады. Қызметкерлер басқа қызметкерлердің дербес деректерін өңдеу және қорғау қауіпсіздігіне байланысты рәсімдерді сактау тиіс.

Колледж дербес деректерді қорғау мақсатында тиісті қауіпсіздік шараларын қабылдауға және оларға қасақана, кездейсоқ немесе рұқсатсыз қол жеткізуіндегі келген жағдайларының алдын алуға міндеттенеді. Бұл ретте колледжді тиімді басқаруды жүзеге асыру үшін Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын сақтау мақсатында, оның ішінде жалақы төлеуді ресімдеу және өзге де кадрлық талаптарды орындау үшін колледж ішінде де, одан тыс жерлерде де қызметкерлер туралы ақпаратты өңдеу және беру қажет. Колледже жұмыс істей отырып, қызметкерлер өз деректерін осы немесе басқа ұқсас мақсаттарда пайдалануға келіседі.

5. Байланыс құралдары

(оның ішінде: телефондар, электрондық пошта, интернет, жедел хабарламалар, SMS және әлеуметтік қызметтер)

Колледж өз қызметкерлеріне тек іскерлік мақсаттар үшін байланыс құралдарын ұсынады, бұл:

компьютерлер,
электрондық пошта жүйелері,
портативті құрылғылар, факстар,
әлеуметтік қызметтер арқылы өзара әрекеттесуді қамтамасыз ететін жүйелер,
Интернетке кіру,
басқа құралдар.

Колледж қызметкерлері әріптестеріне зиян келтіруі мүмкін дұрыс емес материалдарды немесе материалдарды көру, алу немесе жіберу үшін байланыс құралдарын пайдалана алмайды. Оның ішінде, тиісті емес немесе әдепсіз мазмұндағы хабарламаларды үшінші тұлғаларға беру үшін коммуникациялық жүйелерді пайдаланбау.

Колледж атынан қарым-қатынас жасай отырып, қызметкерлер ақылға қонымды және қасіби принциптерді басшылыққа алады, бұл ақпараттың көпшілікке жариялануына немесе Колледждің беделіне басқаша зиян келтіруіне жол бермейді.

6. Мұдделер қақтығысы

Мұдделер қақтығысы қызметкерлердің жеке мұдделері араласқан немесе колледж мұдделеріне осындаі араласудың көрінісін тудырған жағдайда пайда болады.

Егер қызметкерлер өз міндеттерін объективті және тиімді орындауды қындараттын іс-әрекеттерді жүзеге асырса немесе мұдделері болса, мұдделер қақтығысы туындауы мүмкін. Мұндай жағдайларда колледждің шешімдері, өнімдері мен қызметтері күмән тудыруы мүмкін.

Біқтімал қақтығыстарды тану және ашу, сондай-ақ олардан қалай аулақ болу керектігін білу колледжге өз беделін қорғауға көмектеседі және бизнесті тиімді жүргізуге ықпал етеді.

Мұдделер қақтығысы туындаған жағдайда қызметкер ол туралы тікелей басшыға хабарлауға, оның нақты не екенін түсіндіруге әжәне осы мұдделерге қатысты мәселелер бойынша шешімдер қабылдауға қатысадан бас тартуға міндетті.

Егер қызметкерге немесе онымен тығыз қарым-қатынаста болған адамға (туыстық және/немесе жеке) негізсіз жеке пайда (қолма-қол ақша, сыйлықтар, ойын-сауық, қызметтер, жеңілдіктер, несиелер немесе кепілдіктер түрінде) берілсе немесе оған жақын адамды жеткізуіші, кеңесші немесе Колледждің іскери серіктесі таңдаса, жанжал туындауы мүмкін. Колледж қызметкерінің ережелері. Колледж қызметкері жақын адамдарының мұдделері Колледж шешімдеріне әсер етуі мүмкін жағдайлардан аулақ болу керек. Қызметкерлердің туыстық немесе жеке қарым-қатынасы қызметтік міндеттерін орындауға әсер етпеуі немесе колледж шешімдеріне әсер етпеуі керек.

Осыланысты колледж қызметкерлері аулақ жүреді:

тікелей немесе жанама қарым – қатынастар "бастық-бағынышты" олармен тығыз қарым-қатынаста болған адамдармен;

адамдарды жалдауға қатысу немесе олармен тығыз қарым-қатынаста болған қызметкерлерді мансаптық жоғарылату немесе егер олар колледже жұмыс істесе, оларға берілетін өтемақылардың, жеңілдіктердің немесе мүмкіндіктердің мөлшеріне әсер ету; меншік иелері немесе қызметкерлері олармен тығыз қарым-қатынаста болған адамдар болып табылатын колледж және өзге де занды тұлғалар арасындағы мәмілелерге қатысу.

7. Қызметтік этика

Қызметкерлердің қызметтік этикасы тапсырылған іс үшін борыш пен жауапкершілік сезіміне, зандылық қағидатын сақтауға негізделеді. Қызметтік мінез-құлықтың негізгі нормалары-адалдық, әдептілік, тәртіптілік, адалдық, ұқыптылық, қарапайымдылық, сыпайылық және дәлдік.

Қызметкерлер өздерінің күнделікті іс-әрекеттерінде жоғары этикалық стандарттарды сақтайды, соның ішінде:

әріптестерінің пікірін құрметтеу және толерантты болу, жұмыс барысында туындаған мәселелерді теңдік, ынтымақтастық және серіктестік қағидаттарында ашық және жылды шыраймен талқылау;

қорлайтын, қысым көрсететін немесе әдепсіз мінез-құлыққа, оның ішінде физикалық ерекшеліктеріне, этникалық тегіне, дініне немесе жасына, жынысына немесе жыныстық бағдарына байланысты жол бермеу;

іскерлік қатынастарда таныстыққа жол бермеу, телефон арқылы сөйлесу кезінде дұрыс және сыпайы болу;

әріптестермен жалақыға, мансаптық өсуге, өз міндеттемелеріне байланысты мәселелерді талқылаудан аулақ болыңыз;

ресми, ұстамдылық пен дәлдікпен ерекшеленетін жалпы қабылданған іскерлік стильге сәйкес келу.

Қызметкер өзінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде лауазымдық нұсқаулыққа сәйкес өз құзыреті шегінде ғана шешім қабылдайды. Егер мәселені шешу оның құзыретінен асып кеткен жағдайда, қызметкер тікелей басшыға жүгінеді.

Әрбір қызметкер қызметтік тәртіпті мұлтіксіз сақтайды, жұмыс уақытын ұтымды және тиімді пайдаланады, өзінің қызметтік міндеттерін адал, бейтарап және сапалы орындаиды.

Колледж қызметкердің қызметтік міндеттерін тиімді орындау үшін өзінің кәсіби деңгейі мен біліктілігін арттыруға деген ұмтылышын ынталандырады.

Әрбір қызметкер мүліктің сақталуын, қызметтік мақсатта ұтымды және тиімді пайдаланылуын қамтамасыз ете отырып, оған 18 ұкыпты қарайды.

Жұмыс барысында қызметкер атқаратын лауазымына қарамастан шешім қабылдаудың ашықтығын, заңдылығын және әділдігін қамтамасыз етеді, колледждің мұдделеріне нұқсан келтіретін, оның бөлімшелерінің жұмыс істеуіне кедергі келтіретін немесе тиімділігін төмендететін іс-әрекеттерге қарсы тұрады.

Колледж қызметкерлері колледждің беделіне нұқсан келтіретін жосықсыз мінез-құлықтан аулақ болу үшін барлық күш-жігерін жұмсайды, бұл колледжді заңсыз немесе күмәнді, іскерлік этика түрғысынан белсенділікке тартуы мүмкін.

Қызметкерлер жеке сипаттағы мәселелерді шешу кезінде мемлекеттік органдардың, ұйымдардың, мемлекеттік қызметшілердің және өзге де адамдардың қызметіне ықпал ету үшін өзінің қызметтік жағдайын пайдалануға құқылы емес.

Колледже жұмыс істей отырып, қызметкерлер оған адап болуы керек, Колледж туралы негізсіз теріс мәлімдемелерге жол бермеуі немесе оның үшінші тұлғаларға деген беделіне нұқсан келтірмеуі керек. Қызметкерлердің мұндай ақпаратты БАҚ-та беруге немесе әлеуметтік желілерде, форумдарда, электрондық хаттарда немесе басқа да әлеуметтік сервистерде теріс ескертулар жасауға құқығы жоқ, бірақ қызметкерлерге колледждің ішіндегі Колледж қызметін жақсарту үшін қызметтік мақсатта сындарлы сын айтуда тыйым салынбайды.

8. Басшылар мен менеджерлердің міндеттері

Колледж басшылары өздерінің қарамағындағылар үшін белгілейтін жоғары стандарттарды сақтауды талап етеді. Көшбасшылар әріптестерден тапсырыс берушілер мен іскер серіктестерге таралатын ашықтық, ашық қарым-қатынас және сенім мәдениетін қалыптастыруды маңызды рөл атқарады. Осы мақсатта басшыларға:

құнделікті істерде Колледж құндылықтарын ұстану;

жұмыстағы аландашылық туралы бағыныштылардың мәлімдемелерін тыңдау және тиісті шаралар қабылдау;

бағыныштылармен жұмыста қолданылатын заңдарды, ережелерді, нормативтік ережелер мен саясатты білу;

туындаған проблемаларды жеке өзі жою немесе мән-жайларға сәйкес жоғары тұрган басшылардың қарауына нормативтік және құқықтық сәйкестік мәселелері туралы ақпарат беру;

Колледж құндылықтарын ұстануга және бір сәттік табысқа дейін ұзак мерзімді табысқа басымдық беретін шешімдерді бөлектеңіз және көтермеленіз;

жауапкершілік пен бағыныштылардың пікірін тыңдауға, сондай-ақ бағыныштылар мен әріптестерге кері байланыс беруге дайын болу;

қарамағындағылармен этиканы сақтаудың және колледждің заңнамасы мен ішкі құжаттарына сәйкестіктің маңыздылығын үнемі талқылау;

әріптестер мен басқа қызметкерлерге басшылыққа немесе комплаенс қызметіне жүгінуге кедергі жасамаңыз.

Колледж қызметкерлері өздеріне қатысты мәселелер немесе мәселелер туындаған жағдайда этикаға жат немесе заңсыз әрекеттер туралы, не Заңнама және/немесе Колледждің ішкі құжаттары талаптарының сақталмағаны туралы уақтылы және шынайы хабарлауы тиіс.

Басшылар колледж қызметкерлеріне олардың ғана келгенінің жұмысын бейтарап, объективті бағалауға жол бермей, оларға бірдей қарауы керек.

9. Клиенттік ақпарат. Мұдделер қақтығысы

Колледж серіктестердің жеке, жеке немесе құпия ақпаратын қоргайды, олар өздері сияқты мұқият жұмыс істейді. Бұл серіктестермен тиісті шарттарды, сондай-ақ қолданыстағы құпиялышық нормаларын түсінуді және орындауды қамтиды.

Колледж қызметкерлері колледждің серіктестері туралы ақпаратты колледж ішінде де, одан тыс жерлерде де талқыламайды және/немесе жария етпейді, тек оларда тиісті өкілеттіктер болған жағдайларды қоспағанда. Сұрау/сұрау алу кезінде басқа колледждің немесе бұқаралық ақпарат құралдарының өкілі серіктеске қатысты мәселе бойынша түсініктеме беруі керек, алдымен серіктестің рұқсатының бар екеніне көз жеткізіп, сонымен қатар қоғаммен байланыс мәселелеріне жауапты бөлімшемен болжамды жауапты талқылауы керек.

10. Анонимділік және құпиялышық

Колледж қызметкерлері Кодекстің дұрыс орындалмауына байланысты проблемалар туралы хабарлауга ниет білдірген жағдайлар туындаған кезде, олар мұны жасырын немесе құпия түрде жасай алады. Іскерлік мінезд-құлық және корпоративтік этика мәселелері бойынша колледж қызметкерлері колледждің сенім телефонына хабарласу арқылы ақпаратты (кенес, кенес) жасырын түрде хабарлай немесе ала алады.

Алайда, анонимді хабарламада дұрыс әрекет ету қыын, өйткені қосымша ақпарат алу немесе өтініш беруші берген ақпаратты ашу қажет болуы мүмкін.

Өтініш берушінің деректерінің болуы және онымен қарым-қатынас жасау мүмкіндігі оның өтінішін неғұрлым мұқият және тиімді қарауға мүмкіндік береді.

Алайда, колледж қызметкерлерінің өтініштерінің барлық түрлері барлық қатысқан адамдарға кәсіби және құрметпен қаралады.

Құпиялышықтың ең жоғары деңгейі қамтамасыз етіледі, ал ақпаратқа қол жеткізу қызметтік қажеттілік қағидаты бойынша беріледі.

II тарау. Сәйкестік

Колледждің негізгі ережелері

1. Заңнаманы сақтау

Колледждің жоғары беделі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын, халықаралық нормаларды, сондай-ақ Колледж тапсырыс берушілерімен ынтымақтасатын елдерде іс жүргізуді реттейтін нормативтік құқықтық актілерді сақтауға негізделген.

Колледж өз қызметінде адам құқықтарын реттейтін заңдар мен еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы, коршаған ортаны қорғау, сыйбайлас жемқорлықтың алдын алу, адал бәсекелестікті қамтамасыз ету, салық салу және қаржылық ақпаратты дұрыс ұсыну бойынша стандарттарды ұстанады.

Колледж қызметкерлері Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының, Колледждің ішкі құжаттарының талаптарын мүлтіксіз және толық көлемде орындауға міндетті. Заңнаманы бұзы жауапкершілікке тартуға негіз бола алады.

2. Сыйбайлас жемқорлық пен парапорлықтың алдын алу

Колледж парапорлық пен сыйбайлас жемқорлыққа қарсы күрес бойынша қазақстандық және әлемдік қоғамдастықтардың шараларының қолдайды.

Парапорлық, сыйбайлас жемқорлық және заңсыз төлемдер мемлекет пен қоғамның экономикалық қауіпсіздігіне айтарлықтай зиян келтіреді. Олар ел экономикасына жойқын

әсер етеді, өмірді, жұмысты тұрақсыздандырады, сонымен қатар халық пен қоғамның сеніміне нүксан келтіреді.

Колледж ішкі және халықаралық нарықтарда азаматтық жауапкершілігі жоғары үйім ретінде жұмыс істейді және өзінің күш-жігері мен инновациясының тиімділігі арқылы нәтижелілікке қол жеткізеді.

Колледж парақорлықтың немесе сыйайлас жемқорлықтың кез келген түрін үзілді-кесілді жояды. Бұл саясат колледждің мемлекеттік және жеке секторына қатысты.

Көптеген кәсіпқойлар командасты бола отырып, Колледж өз қызметінің барлық кезеңдерінде парақорлық пен сыйайлас жемқорлыққа қарсы құрес бойынша міндеттемелер алады. Әріптермен және іскери серіктестермен құнделікті қарым - қатынаста осы міндеттемені қатаң сақтау колледждің беделін нығайтудың кепілі болып табылады.

Колледж коммерциялық тапсырыстарды алу немесе сақтау немесе тікелей де, жанама да тиісінше емес артықшылықтарды сақтау мақсатында зансыз, тиісінше емес немесе күмәнді төлемдердің жүзеге асырылуын не уәде етілуін, сондай-ақ серіктестерге, мемлекеттік қызметшілерге немесе әлемнің кез келген еліндегі басқа адамдарға басқа да материалдық сыйақыны, оның ішінде мемлекеттік қызметшілердің шағын "ынталандыруышы" төлемдерін алғып тастайды. олар басқа елдердегі іскерлік айналым нормасы ретінде қарастырылуы мүмкін.

Колледж серіктестерді заңсыз немесе этикалық емес/дұрыс емес шаралар мен әрекеттер арқылы өз мұдделерін қорғамайтындығына сендерін үшін тиісті шаралар қолданады.

Колледж Барлық серіктестерге жоғарыда аталған стандарттарды сақтау қажеттілігі туралы талаптарды белгілейді, колледждің беделіне теріс есептесін мүмкін тарараптардың әрекеттері үшін жауапкершіліктің туындау мүмкіндігі туралы түсінікке қол жеткізеді. Бұл дегеніміз қызметкерлер:

пара немесе кері қайтаруды ұсынбаңыз немесе қабылдамаңыз;
колледжден мұндай төлемді олар белгілеген тәртіппен талап еткен елде занды болып саналса да, формальдылықты жеңілдету немесе жеделдік үшін төлемдер жасамайды;
егер қызметкерлерге пара ұсынылса немесе олардан пара талап етілсе немесе формальдылықты жеңілдету үшін төлем жасалса, басшыға немесе комплаенс қызметіне хабарлаңыз;
серіктестердің назарына паракорлыққа және сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс қимыл саясатын ынтымақтастықтың басында және кейіннен қажеттілігіне қарай жеткізеді;
егер серіктес стандарттарға сәйкес келмеуі мүмкін деген күмән туындаса, ынтымақтастық қөлемін азайтады немесе жағдайға байланысты ынтымақтастықты тоқтатады.

Колледж мемлекеттік қызметшілерге немесе Мемлекеттік кәсіпорындардың қызметкерлеріне сыйайлас жемқорлық төлемдерін жанама ұсыну немесе жүзеге асыру үшін үшінші тұлғаларды пайдаланбайды.

Колледж Қазақстан Республикасы заңнамасының және Колледждің ішкі құжаттарының талаптарын ескере отырып, қызметкерлерді жалдауды мұқият жүзеге асырады. Бұл жұмысқа орналасу туралы өтініштердегі ақпараттың дұрыстығын, соның ішінде олардың колледждеге жұмыс істеуіне мүмкіндік бермейтін фактілердің (мысалы, алаяқтық немесе зорлық-зомбылық жағдайлары) бар-жоғы туралы мәліметтерді тексеруді қамтиды.

2-1. Жақын туыстарының, жұбайлары мен жекжаттарының бірлескен жұмысын шектеу Басшы қызметкерлер өздерінің жақын туыстары және (немесе) жұбайы (зайыбы), сондай-ақ жекжаттары атқаратын лауазымдарға тікелей бағыныстағы лауазымдарды атқара алмайды.

Басшы қызметкерлер өздерінің лауазымдық міндеттерін жүзеге асыру кезінде оларға жақын туыстарының, жұбайының (зайыбының) тікелей және жанама бағынуына жол бермеуге міндетті.

Колледждің бір құрылымдық бөлімшесі шегінде жақын туыстарының, жұбайлары мен жекжаттарының бірлескен жұмысына жол берілмейді.

Осы бөлімнің 1-3 – тармақтарында көрсетілген жағдайлар анықталған кезде басшы қызметкер көрсетілген бұзушылық анықталған (анықталған) кезден бастап үш ай ішінде осындай бұзушылықты өз еркімен жоюға міндетті. Бұзушылықты белгіленген мерзімде жоймау басшы қызметкерлердің лауазымдық міндеттерін тиісінше орындау болып табылады және оларға Қазақстан Республикасының заңнамасына және Колледждің ішкі құжаттарына сәйкес шаралар қолдануға экеп соғады.

Ескерту. Осы бөлімде:

Басшы қызметкерлер-бірінші басшы, бірінші басшының тікелей бағынысындағы лауазымдарды/позицияларды атқаратын қызметкерлер;

Тікелей бағыну дегеніміз-бір субъектінің (қызметкердің) жақын орналасқан басқа субъектіге (басшы қызметкерге) тікелей бағынуы. Осындай бағыныстылықта басшы қызметкер өзіне бағынысты субъектіге өкімдер беруге және осы өкімдердің орындалуын талап етуге құқылы;

Жанама бағыну-тікелей бағыныстылығына қарамастан, бір субъектінің (қызметкердің) басқа субъектіге (басшы қызметкерге) бақылаудағы бағыныстылығы. Осындай бағыныста кез келген басшы қызметкердің колледж қызметкерлеріне Жеке өзі, сондай-ақ оның тікелей басшысы арқылы өкімдер беруге және осы өкімдердің қызметкерден де, оның тікелей басшысы арқылы да орындалуын талап етуге құқығы бар;

Жақын туыстары – ата-аналары (ата-анасы), балалары, асырап алушылары, асырап алынғандары, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілдері мен апа-сіzlілері, атасы, әжесі, немерелері;

Жекжаттар-жұбайының (зайыбының) агалары, әпкелері, ата-аналары мен балалары.

3. Белсенді, әділ және ашық бәсекелестік

Бәсекелестікті қорғау және монополиялық қызметті шектеу туралы заңнамада, егер мұндай келісімдер бәсекелестікті шектесе, бәсекелестермен, жеткізушілермен немесе басқа үшінші тұлғалармен кез келген келісімдерге тыйым салынады.

Колледж Тапсырыс берушілермен, жеткізушілермен және бәсекелестермен адал ниетпен іс жүргізеді, өз мақсаттарына жету үшін манипуляцияларды, ақпаратты жасыруды, теріс ақпаратты таратуды, жария етілмейтін ақпаратты теріс пайдалануды, фактілерді дұрыс ұсынбауды немесе бизнес саласындағы басқа да жосықсыз әрекеттерді пайдаланбайды.

Бәсекелестікке қарсы іс-қимыл әдістері серіктестерге зиян келтіреді және нарықтардың жұмысын қынданатады, серіктестіктерге елеулі зиян келтіреді, олардың артындағы сенімді бұзады.

Колледж бәсекелестерге, серіктестерге әділ және құрметпен қарайды, өйткені:

бәсекелестікті қорғау туралы заңнаманы сақтайды;

келісім-шарттар жасасу кезінде ашық және тікелей әрекет етеді, жеткізушилердің артықшылықтарынан және нақты белгіленген салыстырмалы көрсеткіштерден туындайды;

дәл және уақытының құжаттаманы ұсынады;

шынайы және нақты маркетингтік және жарнамалық қызметті жүзеге асырады. Көрінеу жалған хабарламаларды пайдалануға, маңызды фактілерді өшіруге немесе колледж туралы не бар бәсекелестер туралы жалған мәлімдемелер ұсынуға жол берілмейді;

бәсекелестердің өнімдері мен қызметтеріне қатысты әділетсіз сынға жол бермей, өзінің салыстырмалы мәлімдемелерінде аса сақ болады;

бәсекелестер туралы ақпарат жинаудың заңсыз немесе этикалық емес әдістеріне жүгінбейді;

бағаларға, тарифтерге қатысты сөз байласу немесе Колледж бәсекелес нарықта кәсіпкерлік қызметтің басқа да шарттарын белгілеу мақсатында қолда бар бәсекелестермен бағаларды немесе бағаларға қатысты кез келген мәселелерді талқыламайды.

Колледж бәсекелестермен мақсаттар үшін келіссөздер жүргізбейді:

бағаны белгілеу;

өткізу мүмкіндіктері немесе аумақтар бөлімі;

серіктестерді тартудан бас тарту туралы келісім жасасу;

белгілі бір серіктеске бойкот жариялау немесе өнімді сатудан бас тарту;

тендердегі адаптация;

баға саясаты, пайда, шығындар, сату шарттары мен мерзімдері, несие шарттары, маркетинг және стратегиялық жоспарлар, бірігу немесе сатып алу мәмілелері және бизнес үшін маңызды кез келген басқа ақпарат туралы құпия ақпаратпен алмасу.

Колледж серіктестермен жиі келіссөздер жүргізетіндіктен, қызметкерлер бәсекелестікке кедергі келтіретін кез-келген әрекетті жасамас бұрын колледждің заң қызметіне жүгінуі керек.

4. Әрбір қызметкер ішкі бақылау мен ақпаратты ашуда маңызды рөл атқарады. Қаржылық құжаттаманың дәлдігі

Қызметкерлердің әрқайсысы Колледж жұмыс істейтін қаржылық құжаттардың дұрыстығы мен толықтығын қамтамасыз ету үшін жауапкершілікті өз мойнына алған кезде, ол сол арқылы оның адаптация Колледж ретіндегі беделін қорғауды қамтамасыз етеді және колледждің берілген сенімге сәйкес келу міндеттемесін раставайды. Сенімді есеп беру акционерлерге өнімділікті әділ бағалауға мүмкіндік береді ресурстарды тиімді бөлу үшін қажетті ақпаратқа басшылықты қамтамасыз ететін және бұзушылықтардың алдын алатын Колледж қызметі.

Колледж басшыларға, директорларға, мемлекеттік реттеушілерге және басқаларға нақты, сенімді және уақытының құжаттар жасайды.:

есепке алудың барлық түрлері бойынша есепкөңгір алу кітаптары мен құжаттарын, соның ішінде жұмыс уақытын есепке алу табелін, сату туралы құжаттарды және шығындар

туралы есептерді толтыру немесе жасаудың толықтығына, дәлдігіне және дұрыстығына жауап береді; тіркелмеген, жасырын немесе көлеңкелі есеп жүргізбейді; қандай да бір мәмілелер туралы құжаттар мен мәліметтерді қолдан жасамайды және бұрмаламайды; ілеспе құжаттаманы ұсына отырып, мәмілелерді уақтылы тіркейді және олар туралы ақпаратты ашады; операцияларды немесе шығындарды көрсетпес бұрын немесе құжаттарға қол қоймас бұрын тиісті тексерулер жүргізініз; ішкі бақылау шараларының маңыздылығын түсінеді және оларды дәйекті түрде сақтайды; Колледж қызметіне байланысты шығындарды Колледж қаражатынан тікелей басшының рұқсатымен ғана төлейді; бағалы қағаздармен операцияларды реттейтін органдарға және қор биржаларына жіберілетін жария мәлімдемелер мен есептерде немесе құжаттарда ашылатын ақпараттың толықтығын, дәлдігін, уақтылығы мен түсінікті болуын қамтамасыз етеді; колледждің тиісті ережелеріне, рәсімдеріне және ішкі саясатына сәйкес ашуға арналған ақпаратты дайындайды.

Қаржылық және іскерлік ақпараттың дұрыстығы Қазақстан Республикасының заңнамасына, қолданылатын халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына, бухгалтерлік және басқарушылық есептің жалпы қабылданған қағидаттарына сәйкес операцияларды заңды және тиімді жүргізу үшін негіз болып табылады.

Есептіліктің дұрыстығы бірнеше бақылау тетіктерімен қамтамасыз етіледі, соның ішінде Бухгалтерлік есеп принциптерін, саясаттарды, ережелер мен рәсімдерді қолдану Колледж нұсқаулықтарында, сондай-ақ ішкі бақылау бойынша ережелер, есеп және есеп беру нұсқаулықтары.

Басшылық есеп және есептілік жүйелерінде көрсетілген деректердің дұрыстығына, жариялануға жататын ақпараттың, есепті кезеңнің қорытындыларына және кезең сонындағы қаржылық жағдайға толық сәйкестігіне кепілдік береді.

Қызметтің барлық деңгейлеріндегі қызметкерлер өздері пайдаланатын немесе тиісті бөлімшелердің басшылығына беретін барлық жазбалардың, есептердің немесе мәліметтердің колледжге есептерде, құжаттарда және басқа да жария хабарламаларда ақпараттың толық, шынайы, дәл және уақтылы ашылуын жүзеге асыруға мүмкіндік беретініне көз жеткізуі тиіс. Кез келген нысанда шығарылған мұндай құжаттарға қаржылық және басқару есептері мен болжамдары, зерттеу есептері, маркетингтік ақпарат, сату туралы есептер, салық есептілігі, әлеуметтік Ақпарат, қоршаган орта туралы ақпарат және мемлекеттік немесе қадағалау органдарына ұсынылатын басқа құжаттар кіреді.

Қаржылық немесе іскерлік ақпарат алайқтық әрекеттердің объектісі болмауы керек. Жалған немесе жалған, ұрлау, адастыру немесе алдау ниеті көп жағдайда қылмыстық болып табылады.

Алайқтық сонымен қатар мыналарды қамтиды: дұрыс емес құжаттар мен есептерді ұсыну, оларды қолдан жасау немесе өзгерту, Колледж мүлкін заңсыз иемдену немесе тиісінше пайдаланбау, мәмілелерді немесе ірі сомаларды төлеуді рұқсатсыз жүргізу, Ұсақ сомаларды заңсыз пайдалану, бухгалтерлік ~~едеп~~ пен есептіліктің тиісті стандарттарына сәйкес келмейтін қаржылық есептілікті есепке алу немесе шығаруға жазба енгізу.

Колледж Қазақстан Республикасының заңнамасын, есепке алудың барлық түрлерінің жалпы қабылданған қызметтерін, ішкі ережелер мен саясаттарды сақтауды талап етеді, сондай-ақ халықаралық аудит стандарттарын сақтауды талап етеді. Қызметкерлер Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес колледждің бастапқы құжаттамасын, сондай-ақ осы құжаттамаға негізделген есептілікті жүргізуге және ұсынуға міндетті. Бұл құжаттама мен есеп беру колледждің активтерін, міндеттемелерін, кірістерін, шығыстарын және шартты міндеттемелерін сенімді түрде көрсетуі керек

Мәселелер туралы хабарлама

Қызметкерлер есепке алудың, аудиттің, ақпаратты ашуудың немесе бақылау шараларының күмәнді әдістеріне қатысты мәселелер туралы адал ниетпен хабарлауға міндеттенеді.

Қызметкерлерге шағымдар мен күмәндар туралы дереу хабарлау керек:
қандай да бір есептерді немесе құжаттарды дайындау, жүргізу, бағалау немесе зерделеу кезінде қасақана жіберілген алаяқтық немесе қателер;
есепке алуды бақылаудың ішкі шараларын бұзу немесе сақтамау;
жоғары буын басшысы немесе бухгалтер тарапынан мәліметтерде не жоғары буын басшысына немесе бухгалтерге жіберілетін құжаттарда қаржылық аудиттер немесе құжаттар туралы фактілерді бұрмалау немесе жалған өтініштер арқылы;
қаржылық жағдай туралы толық және сенімді есеп беру талабынан ауытқу;
Тапсырыс берушілермен, агенттермен, жеткізушилермен және басқалармен күмәнді мәмілелер;
құжаттарды басқа тәсілдермен колдан жасау немесе өзгерту арқылы;
келісілген өнім бағасынан жоғары немесе төмен сомаға шот ұсыну арқылы;
келісімшарттарда келісілмеген мақсаттарда жүзеге асырылатын төлемдермен;
компания жүзеге асыратын әдеттегі коммерциялық операциялардан ерекшеленетін тәсілдермен делдалдар арқылы төлемдер;
колледже шарттар жасалған ұйымның шоттарына емес, жеке тұлғалардың банктік шоттарына аударымдармен немесе депозиттермен;
колледждің немесе Тапсырыс берушінің активтерін ұрлау, ұрлау немесе заңсыз иемдену;

Тапсырыс берушілермен ауызша уағдаластықтар немесе ресми Шарттың көлеміне енгізілмеген бекітілмеген жазбаша келісімдер;
комиссиялық сыйақы төлеуге қатысты тиісінше ықпал етпеу мақсатында кез келген іс-кимылмен жүзеге асырылады.

5. Колледждің іскер серіктерімен сенімді қарым-қатынас орнату

Колледж қызметкерлері Тапсырыс беруші туралы құпия, құпия немесе қызметтік ақпаратты жария етпейді. Жоба немесе келісімшарт туралы ақпарат тек осы ақпаратты қызметтік мақсатта қажет ететіндерге немесе осы ақпаратты иеленгендеге ғана беріледі.

Компания мүдделер қақтығысының туындауын және кез келген мүдделілік көріністерін болдырмау үшін тиісті шаралар қабылдайды. Колледж Қызметкерлеріне белгілі бір жеткізушилер мен мердігерлер үшін тиімді шешім қабылдағаны үшін сыйақы ретінде ақшалай немесе басқа нысанда "көрі қайтаруға" тыйым салынады.

Колледж Барлық жеткізушилер мен мердігерлер үшін мұлтіксіз сақтау талаптарын, қолданылатын нормативтік құқықтық құжаттарды, олардың қызметі мен іскерлік саласына қатысы бар актілерді белгілейді.

Колледж мұдделерін білдіретін консультанттар, делдалдар және өзге де тұлғалар

Колледж мемлекеттік немесе жеке тұлғаларға пара берудің кез-келген түріне, сондай-ақ колледже келісімшарт жасалған колледж өкілдерімен қарым-қатынастағы кез-келген заңсыз немесе жосықсыз қызметке тыйым салады.

Колледж Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе осы Кодексте тыйым салынған қандай да бір әрекеттерді орындау үшін бөгде ұйымдарды жалдамайды.

Мемлекеттік немесе жеке сектордағы сыйбайлас жемқорлықтың алдын алу үшін өкілдердің қызметтерін пайдалану колледждің тиісті бөлімшелері макұлдағаннан және кешенді құқықтық бағалау жүргізгеннен кейін ғана мүмкін болады, бұл колледждің сауда серіктестерімен қарым-қатынас жөніндегі нұсқаулығында сипатталған қатаң ішкі рәсімдермен реттеледі.

Колледж мемлекеттік қызметшілерге немесе Мемлекеттік кәсіпорындардың қызметкерлеріне қандай да бір сыйбайлас жемқорлық төлемдерін жанама ұсыну немесе жүзеге асыру үшін өкілдерді және өзге де үшінші тұлғаларды пайдаланбайды.

Үшінші тұлғалармен жұмыс істеу кезінде колледж атынан өкіл жалдайтын қызметкер бұл өкілдің жақсы беделге және тиісті біліктілікке ие екендігіне көз жеткізуі керек.

Колледж осы өкілден сыйбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың барлық талаптарын сақтайдынығы туралы жазбаша растау алушы ұсынады.

6. Искери серіктестер мен әріптестерді мұқият таңдау. Due Diligence

Колледж жеткізушілерді, қосалқы мердігерлерді, бірлесіп жұмыс істейтін бірлескен кәсіпорындарды мұқият таңдайды

Колледж өзінің беделіне нұқсан келтіруі мүмкін адамдармен іс жүргізуді жүзеге асырмайды, сондықтан колледждермен немесе заңнаманы қасақана және/немесе үнемі бұзатын адамдармен ынтымақтастықты болдырмайды.

Егер қандай да бір жеке немесе заңды тұлғалармен ынтымақтастыққа қолданыстағы заңнамалық нормалармен немесе Колледждің ішкі құжаттарымен тыйым салынған жағдайда, оның ішінде, егер бұл адамдар әртүрлі мемлекеттердің мемлекеттік органдары жариялаған тыйым салынған жеке немесе заңды тұлғалардың тізімдеріне кіретін жағдайларда, мұндай ынтымақтастыққа компания жол бермейді.

Қызметкерлер құпия ақпаратпен, негізгі мәліметтермен, беделмен және мінез-құлық стандарттарымен (жағдайлар талап ететін шамада) танысуға жауапты болады:
клиенттер, әлеуетті клиенттер;
жеткізушілер;
колледж атынан өкіл ретінде тартылатын не Колледж тікелей жұмыс істейтін компаниялар мен тұлғалар.

Қызметкерлер жұмыс басталғанға дейін компания өз мұдделерін білдіру үшін немесе тауарлар немесе қызметтер колледжін ұсыну үшін тартылатын ұйымдар мен тұлғалардың жеткізуінің мінез-құлық кодексінің стандарттарын сақтауын қамтамасыз етуге міндеттенеді.

Қызметкерлер колледждің бизнес серіктестері мен жеткізушилерінің сенімділігін тексеру және бекіту ережелерімен танысуға, осы ережелерді сақтауға, сондай-ақ жеткізушилер мен серіктестердің компания мен оның серіктестері алдындағы міндеттемелерін түсінуін қамтамасыз етуге жауапты.

Зияткерлік меншік құқығы

Колледж үшінші тұлғалардың зияткерлік меншік құқықтарын құрметтейді, осылайша пайдаланбайды:

өз қызметінде лицензияланбаған немесе рұқсат етілмеген сауда белгілері; тіркелемеген патенттер;

авторлық құқықпен қорғалған рұқсат етілмеген материалдар;

рұқсат етілмеген бағдарламалық жасақтама, оның ішінде жеке пайдалануға арналған бағдарламаларды компьютерлерге орнатпайды;

қызметтік Ақпарат және үшінші тұлғалардың коммерциялық құпиясы.

Директорлар кеңесінің мүшелеріне және жоғары буынның белгілі бір басшыларына және оның қызметкерлеріне (бұл туралы ерекше тәртіппен хабарланатын) қатысты колледждің бағалы қағаздармен сауда жасау мүмкіндігіне қатысты қосымша шектеулер қолданылады. Бұл олардың колледждегі лауазымына сәйкес ақпаратқа нақты қол жетімділігіне байланысты. Белгілі бір бизнес бар-

бөлімшелерде бағалы қағаздармен жұмыс істеуге қатысты қосымша ережелер болуы мүмкін (мысалы, олардың қызметкерлері сатып алуға құқылы емес еркін айналымдағы бағалы қағаздардың тізімдері).

Жеке басының пайdasы үшін елеулі жария емес ақпаратты пайдаланатын немесе оны басқа адамдарға негізді қызметтік қажеттіліксіз хабарлайтын қызметкер колледждің мүдделерін бұзады. Осы бөліктегі Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзы қатаң санкцияларға әкеп соғады, олар елеулі айыппұлдарды, сондай-ақ заңсыз әрекет еткен қызметкерлерге қатысты бас бостандығынан айыруға дейінгі қылмыстық жауаптылықты қамтуы мүмкін.

10. Сыртқы байланыс

Тек директорлар кеңесінің мүшелері және осы басшылардың кез келгені арнайы тағайындаған қызметкерлер маңызды корпоративтік мәселелер бойынша көпшілік алдында сөйлей алады.

Жоғарыда аталған адамдар маңызды корпоративтік мәселелерге қатысты БАҚ немесе үшінші тарап сұрақтарына жауап беруге айрықша құқылы. Мұндай сұрауларды уәкілетті бөлімшеге немесе тағайындалған қызметкердің біріне беру керек, ол кейіннен колледж атынан жауап беру туралы шешім қабылдайды.

Алайда, Кодексте заң бойынша немесе сот шешімі бойынша талап етілетін мәселелерді жариялауға тыйым салынбайды.

Колледжді дамытуға қатысты баспасөзге арналған хабарламалар және ақпаратты жария ашудың өзге де түрлері компаниюя уәкілеттік берген құрылымдық бөлімшениң

қызметкерлерімен мұкият тексеруден өтеді. Корпоративтік дағдарыс жағдайында компания хабарламаларды жариялаудың жеке ережелерін белгіледі.
Үәкілетті бөлімше және ол тағайындаған қызметкерлер маңызды корпоративтік мәселелер бойынша баспасөз хабарламаларын шығаруға дербес жаупты болады.
Қосымша ресурстар

11. Құжаттарды басқару

Колледж құжаттарын құру, сақтау және кәдеге жарату колледждің заңнамалық және ішкі талаптарына сәйкес қатаң түрде жүргізуі керек.

Қызметкерлер колледждің құжаттаманы сақтауды реттейтін ішкі құжаттарына және деректердің құпиялылық ережелеріне сәйкес кез келген түрдегі тиісті құжаттаманы, кітаптарды және жазбаларды жүргізуі, сақтауы, мұрағаттауы және жоюы керек.

Қызметкерлер қолданыстағы құжат айналымын басқару саясатына сәйкес іскери құжаттарға қызмет көрсетеді, сақтайды, шығарады және жояды, осылайша колледж қызметкерлері:
өздерінің файлдық жүйелерін, қоймаларын және электрондық және материалдық тасымалдағыштарда ақпарат алу тәсілдерін ұйымдастыруға бірыңғай тәсілді қолданады;

заңнамалық, салықтық, Нормативтік немесе пайдалану талаптарында белгіленген сақтаудың тиісті әдісін қолданыңыз;
құжаттарды жоғалтудан, зақымданудан немесе жоюдан қорғайды және үнемі сақтық көшірмелер жасайды;
кез келген ағымдағы немесе ықтимал сот талқылауларына не мемлекеттік тергеулерге қатысы бар барлық құжаттарды сақтайды;
сақтау және жою кестесіне сәйкес барлық құжаттар (электрондық нысанда және материалдық жеткізгіштерде) жойылады.

Қандай да бір іс жүргізу әрекеттеріне қатысы бар құжаттарды немесе электрондық өхтімдіктерди жою немесе қолдан жасау қылмыстық қудалау үшін негіз бола алады.

Киберқауіпсіздік

Колледж қызметкерлері колледждің өз технологиялары мен ақпараттық жүйелерінің, сондай-ақ Колледж өз қызметінде ынтымақтасатын клиенттер мен сатушылардың технологиялары мен жүйелерінің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған қүш-жігерін қолдайды. Бұл дегеніміз-колледждің саясаты мен процедураларын, соның ішінде парольді хабарлау ережелерін, ноутбуктермен, мобиЛЬДІ құрылғылармен және деректер қоймаларымен жұмыс істеу, электрондық поштаны жаупкершілікпен пайдалану және деректердің бұзылуынан қорғау ережелерін түсіну және сақтау.

Мұдделер қақтығысының алдын алу; сыйайлас жемқорлықтың алдын алу саясаты

Мұдделер қақтығысы-бұл қызметкер өзінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде шешім қабылдайтын, шешім қабылдауға қатысатын немесе қызметкердің өзінің, оның туысының жеке немесе материалдық мұдделеріне әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін және колледж мұдделеріне әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін басқа да іс-әрекеттерді жүзеге асыратын жағдай

объективті және тиімді орындауды қынданататын іс-әрекеттер жасаса немесе жеке мүдделері болса, жанжалды жағдай туындауы мүмкін. Мүдделер қақтығысы қызметкер, басшы немесе директор немесе олардың отбасы мүшелері колледжегі жағдайына байланысты заңсыз жеке пайда тапқан кезде де туындаиды.

Колледж қызметкерлері компаниямен бәсекелесуге немесе Колледждің кез келген бизнес бөлімшелері атынан олардың іс-әрекеттеріне жеке немесе отбасылық мүдделердің әсерінен әсер етуге жол беруге құқылы емес.

Рұқсат етілмейді:

серіктес атынан Колледж қатысатын компаниямен мәмілені немесе мәмілені жүзеге асыруда жеке мүддесінің болуы;

колледждің бәсекелесі, жеткізушісі немесе өзге серіктесі болып табылатын колледжге не компаниямен ынтымақтасатын немесе ынтымақтастыққа ұйымға қатысадын өлеулі үлесін иелену немесе басқа да коммерциялық мүдделердің (Директорлар кеңесіне жұмысты немесе мүшелікті қоса алғанда) болуы;

колледже белгілі бір қатысуы бар НЕМЕСЕ БОЛУЫ МҮМКІН кәсіпорындарға қатысу: мүліктегі үлесті иелену немесе сатып алу (Жылжымайтын мүлік, құнды

қағаздар немесе басқа мүлік), онда колледждің қатысу үлесі бар немесе болуы мүмкін. Кодекске сәйкес қызметкерлердің немесе директорлардың белгілі бір санаты үшін олардың іскерлік мүдделерін Колледж мүдделерімен жақындастыру мақсатында мезгіл-мезгіл жүргізу үшін мүмкін компания ұйымдастырған бағдарламалар шенберінде жүзеге асырылатын бірлескен инвестициялар қосымша рұқсаттарды талап етпейді; қызметкерге, компанияға немесе мемлекеттік қызметшіге әсер етуге және олардан колледжге немесе колледж қызметкеріне жеке өзі заңсыз артықшылық алуға ықпал ететін әрекеттерге қол жеткізуге арналған сыйлық, пайда, несие, арнайы қызметтер, төлемдер немесе кез келген түрдегі жақсылық беру.

Қызметкерлерге, басшылыққа және директорларға корпоративтік мүлікті, ақпаратты, колледждегі өзлаузының пайдалану кезінде немесе колледж атынан өзінің стандартты міндеттерін орындау шенберінде ашылуы мүмкін мүмкіндіктерді жеке мақсатта пайдалануға тыйым салынады.

Қолайлы мүмкіндіктер пайда болған кезде колледж қызметкерлері, басшылар мен Директорлар колледждің заңды мүддесі үшін әрекет етеді, сондықтан олар корпоративтік мүлікті, ақпаратты немесе өз жағдайын жеке пайда табу үшін пайдалануға құқылы емес.

Ікітимал мүдделер қақтығысы болған жағдайда, оған жол бермеу мақсатында колледж қызметкерлері тікелей басшыдан рұқсат алуы, сондай-ақ қызметке комплаенс туралы хабарлауы тиіс.

14. Сыйлықтарды қабылдауға тыйым салу

Шешім қабылдауға ықпал ету мақсатында сыйлықтар, қызметтер, Түскі ас, ойын - сауық (бұдан әрі-сыйлықтар) алуға, сол сияқты ұсынуға Колледж жұмысында жол берілмейді.

Бұл Колледж дегенді білдіреді:

алынатын немесе ұсынылатын сыйлықтардың осы Кодекске және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес (белгілі бір адамдар үшін белгіленген шектеулерді ескере отырып) жол берілетін орташа құны болуын қамтамасыз етеді;

қолма-қол ақша түрінде сыйлықтар беруді және алуды болдырмайды;

15. Қоршаган ортаға теріс әсерді азайту

Колледж оның жұмысының қоршаған ортаға әсерін азайтуға тырысады. Колледж және серіктестер үшін әзірленген және қабылданған шешімдер колледж жұмысының кез келген өмірлік циклінде экологиялық қауіпсіз даму принципіне негізделген. Бұл қалдықтарды азайтуды және іс-әрекеттерді жүргізу кезінде ресурстарды тиімді пайдалануды білдіреді.

Колледж қауіпті және биологиялық қауіпті қалдықтарды өндөуге және кәдеге жаратуға қатысты тиісті рәсімдерді адаптациялық қауіпті материалдарды тиісінше өндөуге қойылатын барлық талаптарды ұстанады. Қызметкерлер жоғары тұрған басшылыққа қауіпті заттардың шығарылуына, дұрыс тасталмауына, сондай-ақ қоршаған ортаға зиян келтіруі мүмкін барлық басқа жағдайларға қатысты кез келген жағдайлар туралы дереу ЕСКЕРТЕДІ.

Қазақстан Республикасының заңнамасы, ережелері мен әкімшілік ережелері шеңберінде қоршаған ортаны қорғау қажеттілігіне және қоршаған ортаның ластануы себебінен адамдардың денсаулығына байланысты проблемалар туғызыбауға тиісінше назар аударады

16. Балалар еңбегі, мәжбүрлі еңбек

Колледж балалар мен мәжбүрлі еңбекке қарсы және келесі принциптерді ұстанады: Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасын және ең төменгі еңбек жасы туралы талаптарды сақтайтын және балалар еңбегін пайдаланбайды. 16 жасқа толмаған адамдарды компания жұмысқа қабылдай алмайды. Заңсыз балалар еңбегін пайдаланбайды, жеткізушілермен, мердігерлермен, агенттермен, өкілдермен ынтымақтаспайды, сондай-ақ заңсыз балалар еңбегін пайдаланатын ұйымдармен бірлескен кәсіпорындарға кірмейді. Мәжбүрлі еңбекке, оның ішінде Колледж Қызмет көрсету үшін тартатын өнім берушілер, мердігерлер және өзге де тұлғалар тараپынан жол бермейді.

17. Сатып алушы тек колледж мұддесі үшін жүзеге асыру

Колледж ішіндегі ақпаратты толық ашпай және тиісті рұқсаттарды алмай, колледж қызметкерлері колледж атынан тауарларды, жұмыстарды және Қызметтерді Колледж қызметкеріне немесе оның тұтысына тікелей қатысы бар немесе қандай да бір жолмен бақылайтын жеткізуіден сатып алуға (немесе мұндай сатып алуға ықпал етуге) құқылы емес. Бұл колледжге немесе оның серіктестеріне сатып алынған кез келген тауарларға, жұмыстарға немесе қызметтерге қатысты.

Колледж тауарларды, жұмыстарды және Қызметтерді тек баға, сапа, өнімділік және жарамдылық негізінде сатып аллады. Колледж қызметкерлері күмәнді немесе заңсыз болып көрінетін немесе осындай операцияға қатысушы кез келген Тараптың есептілігін немесе жұмыс нәтижелерін бүрмалауға бағытталған операцияларды жүргізуге құқылы емес.

Ақпараттық ашықтық

Колледж барлық мұдделі тұлғалардың колледж туралы ашылған ақпаратқа еркін қол жеткізуі үшін барлық қолжетімді ақпарат көздерін (интернет, баспа басылымдары, баспасөз конференциялары, телерадио хабарлары) пайдаланады.

Колледж туралы ақпарат, зияткерлік меншік және инновациялық идеялар оның құнды ресурстары болып табылады. Колледж қызметкерлері осы материалдық емес ресурстарды анықтауы, басқаруы және қорғауы керек, өйткені оларды бәсекелестерге жария ету колледждің бәсекелестік артықшылықтарына нұқсан келтіруі және бизнеске зиян тигізуі мүмкін.

Рұқсат етілмеген пайдаланудан қорғалатын құпия және таралуы шектеулі Колледж ақпараты Колледждің ішкі құжаттарымен анықталады.

Колледждің құпия ақпаратын жария етуге ол негізделген іскерлік мақсатта қажет болған немесе сот процесі немесе Мемлекеттік тергеу шеңберінде заң бойынша талап етілген жағдайларда ғана жол беріледі. Колледждің құпия ақпараты негізделген іскерлік мақсатта ашылған жағдайда, бұл әрекеттер қолданыстағы құпиялыштық нормаларын бұзбайтынына көз жеткізу қажет. Көп жағдайда ақпаратты құпиялыштық келісімі, деректерді шифрлау немесе басқа қауіпсіздік шараларын қолдану арқылы қорғау және ақпаратты ашуды мүмкіндігінше басқаша шектеу қажет.

Қызметкер колледжден босатылған кезде оның колледже жұмыс істеген кезеңінде алынған құпия ақпаратты пайдаланбау туралы тұрақты міндеттемесі сақталады.

Колледж қызметкери құпия ақпаратты заңсyz ашу нәтижесінде келтірілген залал үшін, соның ішінде зияткерлік меншікті ұрлағаны үшін жауапкершілік үшін компания алдында жауап береді, бұл айтарлықтай айыппұлдар мен жауапты қызметкерлерді қылмыстық жауапкершілікке тартуға әкеп соғады.

20. Қайырымдылық көмек

Колледж атынан немесе оның қаржылық ресурстарын пайдалана отырып қайырымдылық көмекке компания қайырымдылық жасау үшін белгілеген тәртіппен ғана рұқсат етіледі, егер олар барлық қолданылатын нормативтік құқықтық актілерге сәйкес келсе.

Коммерциялық артықшылықтар алу мақсатында қайырымдылық жобаларын қаржыландырмайды. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес занды болып табылатын қайырымдылықты жүзеге асырады.

Өзінің корпоративтік әлеуметтік жауапкершілігі шеңберінде қайырымдылықты жүзеге асырады. Осы Кодекстің ережелері қызметкерлер өздерінің жеке атынан жүзеге асыратын қайырымдылық жарналары мен демеушілік жағдайларына қолданылмайды.

Қайырымдылық ықтимал немесе нақты мүдделер қақтығысына экелмеуі керек.

21. Демеушілік

Демеушілік маркетингтік стратегияның және қоғаммен байланысты сақтаудың бөлігі болып табылады. Ол заңнама сақталған жағдайда және Колледждің ішкі процестері шеңберінде рұқсат етіледі.

Кез келген демеушілік бағдарламаға тарту туралы шешімдер уәкілетті органның мақұлдауын алуға тиіс. Қажет болса, комплайн қызметіне кеңес алуға болады.

22. Кәсіби стандарттар және кәсіби мінез-құлық; сапаны қамтамасыз ету

Қызметкерлер колledge қызметін реттейтін кәсіби стандарттарды сақтауға міндетті. Серіктестермен, өкілдермен, жеткізушілермен, мердігерлермен немесе басқа адамдармен жұмыс жасай отырып, колledge қызметкерлері өзін дұрыс және кәсіби ұстайды, колledge туралы жағымды әсер қалдырады және клиенттің ішкі ережелерін сақтайды.

Халықпен жұмыс сапасы табыстың тұрақтылығының негізгі элементі болып табылады. Қателерді тексеру, өзекті үлгілерді пайдалану, әріптестердің пікірлерін алу және халықтың күтулері мен келісімшарттық міндеттемелерінің ауқымын раставу қызмет көрсету сапасын айтарлықтай жақсартады, сонымен қатар қымбат қателіктер мен беделге нұқсан келтірмеуге көмектеседі. Қызметкерлердің әрқайсысы өз саласын талдауға және колledgeдің адаптациясын жауапты.

23. Осы Кодекспен танысу тәртібі

Комплаенс қызметі осы Кодекс шеңберінде қызметкерлерді корпоративтік оқытуды тұрақты негізде жүзеге асырады.

Қызметкер қызметке кіргеннен кейін үш күн мерзімде осы Кодекстің мәтінімен жазбаша нысанда танысуға тиіс. Комплаенс қызметі тиісті нұсқаманы жүзеге асырады